

**MILYEN SZAKMAI
KÉSZSÉGEKRE
LESZ SZÜKSÉG A
JÖVŐBEN**

Középtávú előrejelzés

SZEKTORÁLIS VÁLTOZÁSOK

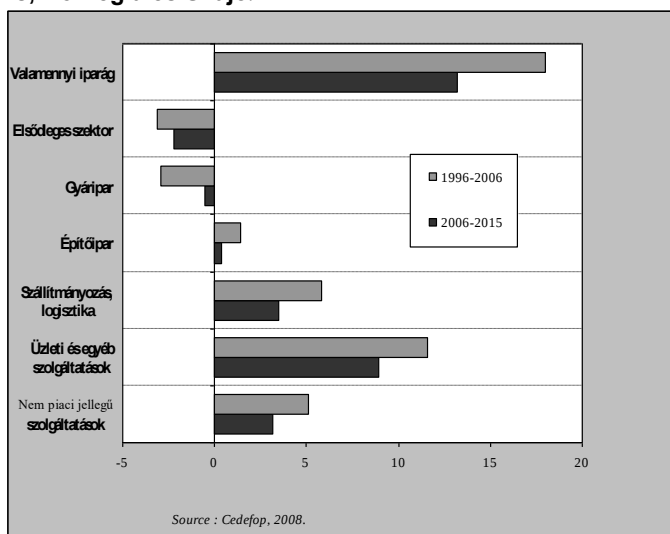
**Szerkezeti
változások
fo-
glalkoztatásr
a gyakorolt
hatása**

Európa jelentős szerkezeti változásokon ment keresztül az elmúlt néhány évtizedben, melyet a primer szektorból (különösen a mezőgazdaságból) és a hagyományos gyáriparból való folyamatos eláramlás okozott a szolgáltatások és a tudás-intenzív munkahelyek felé. A Cedefop (az Európai Bizottság Szakképzési Ügynöksége) készített egy középtávú felmérést, milyen szakmai készségekre lesz várhatóan szükség Európában 2006-15 között. A felmérés eredményei azt sugallják, hogy ez a trend továbbra is jellemző marad a következő évtizedben.

**Fokozatos
átalakulás**

Az EU bővítés növelte a szektorális foglalkoztatási minták közti eltéréseket. Számos újabb tagállam még nagyobb mértékben támaszkodik a mezőgazdaságra és a gyáriparra, mint teszik azt a régebbi tagállamok. De az igazság az, hogy ez rohamosan változik, ahogy ezen országok gazdasága felzárkózik és átalakul. Ez részben egy belső folyamat, minden egyes országban saját jellegzetességekkel. Azonban biztos mintabeli változásokat is tükröz, a tevékenységek, a személyek, a tőke és a munkaerő szabad mozgása terén, melyek igazodnak az új politikai és gazdasági helyzethez. Az eredmények azt sugallják, hogy ez a változás inkább fokozatos lesz, mintsem hirtelen robbanásszerű.

Foglalkoztatási trendek a nagy ágazatokban (változás milliókban), 1996-2015, EU-25, Norvégia és Svájc.

**13
millióval
több
munkahely
2015-ben**

Alapvető változások várhatóak. Összességében az EU-25 országokban (az EU tagállamok, Bulgária és Románia nélkül, mely két ország adata még nem volt elérhető) plusz Norvégiában és Svájcban 13 millióval nő várhatóan a munkahelyek száma 2006 és 2015 között. Mindez annak ellenére, hogy több, mint 2

millió munkahely szűnik meg majd az elsődleges szektorban és közel félmillió a gyáriparban. A szállítmányozási és logisztikai ágazat, ideértve a szállodákat és a cateringet is több, mint 3 millió új munkahelyet hoz létre a következő évtizedben, míg a nem piaci jellegű szolgáltatásokban, melyhez tartozik az egészségügy és az oktatás a foglalkoztatás egy hasonló mértékű növekedése várható. A legnagyobb növekedés a foglalkoztatásban az üzleti és egyéb szolgáltatások terén várható, közel 9 millió új munkahellyel.

**A
szerkezeti
változás
és a mobil-
itási
igények
politikai
kihívást
jelentenek**

Ellentétes forgatókönyvek, az egyik negatív, míg a másik inkább pozitív jövőképpel azt sugallják, hogy a munkahelyek számának növekedése összességében 7.5 millió és 17.5 millió között várható. A pesszimista forgatókönyv szerint a gyáriparban 1.3 millióval kevesebb munkahely lesz, míg az optimistább jövőkép szerint némi növekedés várható e szektorban.

Azonban a primer szektor és a gyáripar továbbra is fontos foglalkoztatási területek, a gazdaságnak alapvető alkotóelemei maradnak. E két szektor szakmai készség elvárásai is változni fognak. A primer szektor még 2015-ben is közel 10 millió embernek ad majd munkát, míg a gyáripar 35 milliónak.

Összességében megállapíthatjuk a munkaerőpiaci politika hatalmas változásokkal kell, hogy megküzdjön, ha reagálni kíván majd a szerkezeti változásra, a foglalkozások és ágazatok mobilitási igényeire. Ez jelenti továbbképzéssel és átképzéssel a munkaerő és a szakmai készségek hozzáigazítását az új követelményekhez – különösen a felnőttek és a munkanélküliség kockázatának fokozottan kitettek esetén. E háttér ismeretében az egész életen át tartó tanulási stratégiák és politikák megvalósítása új dimenziót nyer a rugalmasság és a biztonság közti összhang megteremtésével.

A FOGLALKOZÁSOK ÉS A SZAKKÉPESÍTÉSEK KILÁTÁSAI

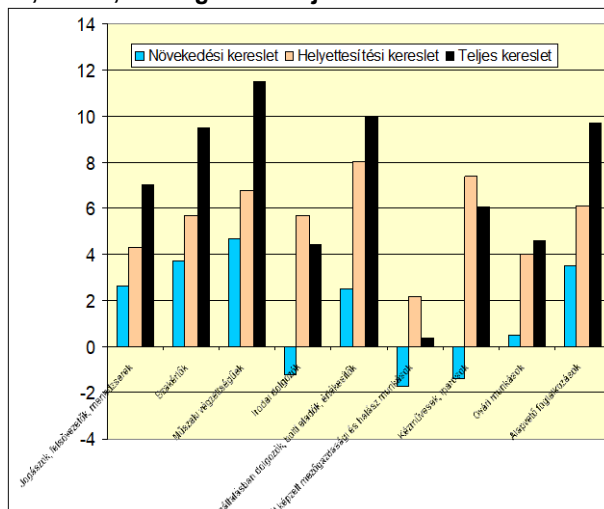
**Növekvő
kereslet a
magasan
és a jól
képzett
munkaerő
iránt**

Ezeket a trendeket valószínűleg erősíteni fogják a munkaszervezés terén bekövetkező változások, valamint a technikai és szervezeti változások következtében létrejövő munkahelyek és egyéb tényezők. Továbbra is folyamatosan nőni fog az igény a magasan képzett és a jól képzett munkaerő iránt, de néhány alacsonyabban képzett kategóriában is növekedni fog a kereslet. 2006-ben a 210 millió foglalkoztatottból kevesebb mint 80 millió végzett magasan képzett nem manuális munkát, azaz dolgozott a vezetés, szakmai irányítás és az ezekhez kapcsolódó technikai kiszolgálás területén. Ezeken a területeken várható, hogy nőni fog a kereslet a következő évtizedben.

Fontos észrevennünk ugyanakkor azt is, hogy még olyan területeken is, ahol várhatóan csökkenni fog a foglalkoztatás, még ott is várható, hogy jelentős számú új munkahely jön létre, és igény lesz ezek oktatására, képzésére. Ezt tükrözik a foglalkozások helyettesítési igény becslései. Míg az előrejelzések munkahelyek megszűnését prognosztizálják jónéhány foglalkozási kategó-

riában, különösen az irodai dolgozók és néhány manuális foglalkozás esetén, minden esetben ezeket a visszaeséseket ellentételezi az a becsült szám, hogy mennyi új munkaerőre lesz szükség a nyugdíjba vonulók helyettesítésére. Természetesen ezeknek a munkáknak a jellege és képzési igénye is változni fog.

Foglalkozási ágak iránti igény, ágazatonként (változások millióban), 2006-15, EU-25, Norvégia és Svájc

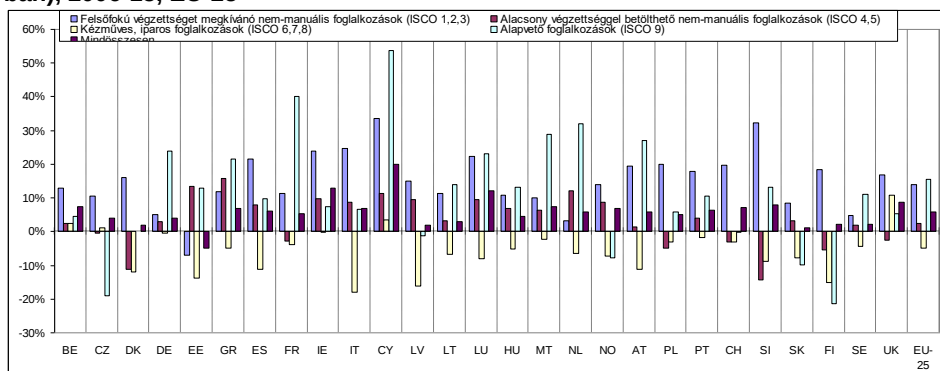

Forrás: Cedefop, 2008.

A hibás szakma választás megelőzését célzó politikák

Ezek az eredmények megerősítik azt, hogy sokkal részletesebben kell megvizsgálni a munkafeltételeket, a szakképesítési és kompetencia követelményeket valamennyi foglalkozási szegmensben. Azt is kiemelik, hogy a politikai döntéshozóknak időben kell olyan kezdeményezéseket indítaniuk, melyekkel megelőzhetőek, vagy legalább enyhíthetőek a hibás szakmaválasztás kockázatai, mind a hiányszakmák, mind a túlképzett szakmák területén. Következésképp a foglalkoztatási szerkezetben előrejelzett változások politikai lépéseket kell, hogy maguk után vonjanak, nemcsak az oktatás és képzés, a tanácsadás, az aktív és passzív munkaerőpiaci eszközök terén, hanem a bevándorlás, a munkaerő mobilitás és a szociálpolitika terén is... Ez jobb kormányzást kíván meg, valamint jobb együttműködést valamennyi érintett szereplő között, ideértve a szociális partnereket is.

Foglalkoztatás növekedése országonként és foglalkozási áganként (változások %-ban), 2006-15, EU-25

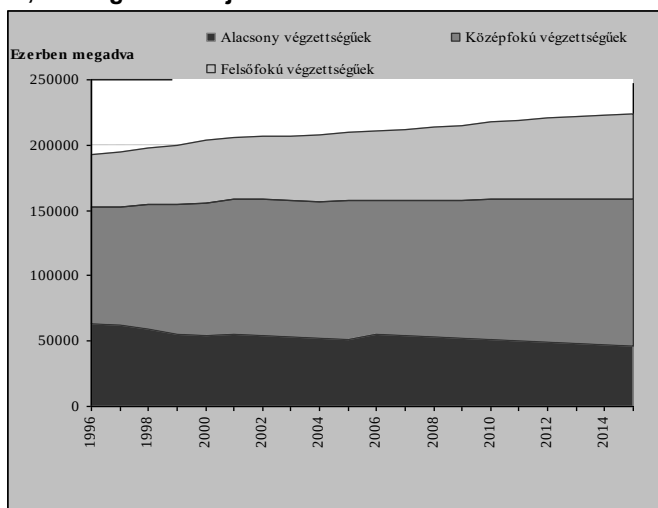

Forrás: Cedefop, 2008.

Változnak a munkahelyi követelmények, több jól képzettre lesz szükség

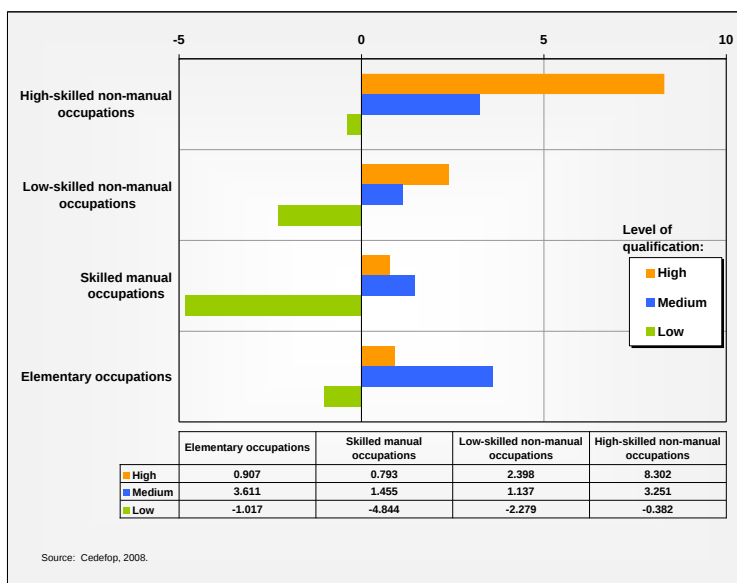
A szakképzettségi követelmények a legtöbb munkahelyen drámaian nőni fognak. 2006 és 2015 között a teljes foglalkoztatási növekedésből több, mint 12.5 millió olyan új munkahely teremődik, mely a legmagasabb szakmai végzettséget kívánja meg és további 9.5 millió új munkahely jön létre, melynek betöltéséhez középszintű végzettségre, szakképzettségre lesz szükség. Azonban az alacsony szakmai tudást igénylő munkahelyek száma 8.5 millióval csökken majd. 2015-ben a munkahelyek közel 30 %-ának betöltéséhez lesz szükség felsőfokú végzettségre, 50 %-uk esetében pedig középszintű végzettségre. Az alacsony végzettségűek iránti igény az 1996-s 33%-ról 2015-re 20 %-ra csökken majd.

Végzettségi követelmények a végzettség szintje szerint (millióban, %), 1996-2015, EU-25, Norvégia és Svájc

A szakképzettségi követelmények várhatóan nőni fognak valamennyi foglalkozási csoportban az alacsonyan képzettek rovására. Magasan képzettekre lesz szükség leginkább a nem-manuális foglalkozásokban. Egyre több és több középszintű végzettséggel rendelkezőre lesz szükség a szakipari manuális foglalkozásokban. Azonban az alapvető foglalkozásokban is, melyek közt jórészt egyszerű, rutinszerű tevékenységet végző munkák vannak egyre több magasan és különösen középszinten képzett munkaerőre lesz szükség. E foglalkozások nem igazán kívánnak meg egyéni kezdeményezést és önálló döntést.

Nettó változás a foglalkoztatásban (millióban), 2006-2015, EU-25, Norvégia és Svájc

További elemzések szükségessége

Az előrejelzés szerint töretlen marad az a trend, hogy növekszik a szakmai végzettség iránti igény, egyre több munkalehetőséget kínálva a felső- és középfokú végzettséggel rendelkezők számára – ideértve a szakképzésben végzeteket is – és jelentősen csökken az alacsony végzettséggel betölthető munkahelyek száma. Azonban az eredmények országonként, ágazatonként és foglalkozásonként eltérőek – így azokat érdemes továbbelemezni, kutatni. Ez jelölhetné a pro-aktív oktatási és képzési politika referencia pontjait a nemvárt fejlemények, mint a hibás szakmaválasztás megelőzése érdekében. Fontos hangsúlyozni, hogy még lehet fejleszteni a módszereket, az adatgyűjtést.

... TOVÁBBI LÉPÉSEK EGY EURÓPAI SZAKKÉPESÍTÉSI ELŐREJELZŐ RENDSZER ÉRDEKÉBEN

**A
szakképzett
ségi igény
és kereslet
összeveté-
se**

A Cedefop folytatni fogja ezt a munkát rendszeresen frissítve az adatokat, fejlesztve az adatgyűjtési és értékelési módszereket, átfogó előrejelzéseket készít majd a szakképzettségi kínálatról és elemzi a munkaerőpiac egyensúlytalanságait.

**Jobb
munkaerőpi-
aci in-
formációk**

A munkahelyi változások dinamikája erősíti annak szükségességét, hogy rendszeres időközönként megbízható információkra van szükség a szakképzési igények alakulásáról. A jövőbeni szakképesítési és kompetencia igényekre vonatkozó információk lényegesek mind a munkaadók, mind az egyének számára, valamint a hatékony nemzeti és európai szintű munkaerőpiaci politikák kialakításához. Az ilyen információkat pusztán kvantitatív előrejelzési módszerekkel nem lehet beszerezni. Azokat kell, hogy más információs források is gazdagítsák.

Ezért a makroszintű, a szakmai képességekkel kapcsolatos igényeket kvantitatív módon mérő felmérések mellett a Cedefop Skillsnet programja munkahelyi felmérésekkel próbálja meghatározni a képességbeli és kompetencia igényeket. A Skillsnet megpróbálja előrejelezni az új képzési igényeket az egyes ágazatokban.